

^ ARTICOL

#3450* Bărbații administrează Bălțiul, în timp ce salubritatea orașului rămâne pe seama femeilor

(Articol al Agenției DECA-press)

***

Piața „Vasile Alecsandri” din Bălți este în mâini de nădejde

În timp ce bărbații administrează municipiul Bălți, salubritatea orașului o fac, în mare parte, femeile. Acestea constituie 72 la sută din numărul total de măturători angajați la ÎM „Găspodăria Specializată Auto” din localitate. Zilnic, 38 de femei se trezesc cu noaptea în cap pentru a ajunge la ora șase la „locul de lucru”. Înarmate cu mătură, fărâșe și coșuri de gunoi pe roțile, ele adună resturile menajere. Fiecare dintre ele are în grijă un sector al orașului.

Cel mai experimentat măturător din Bălți este o femeie. Are 59 de ani, este văduvă și se numește Anastasia Cuzminscaia. Ea mătură străzile orașului timp de 26 de ani consecutiv. Deși ziua de muncă a măturătorilor se sfârșește la ora 13:00, mătușa Anastasia poate fi văzută la locul de muncă și în a doua parte a zilei. Și asta pentru că i-a fost încredințat cel mai important sector al Bălțiului – „Piața Vasile Alecsandri”.

„Acesta este cel mai important sector pentru măturători, dar aici este cel mai greu de lucrat, deoarece prin Piața „Vasile Alecsandri”, zilnic, trec foarte mulți oameni, iar eu trebuie să strâng gunoiul din urma lor. În alte sectoare nu există atât de multă lume. Deși există multe coșuri de gunoi, oamenii s-au obișnuit să arunce sub picioare mucurile de țigară și hârtiile. Am observat că cel mai mult gunoi îl fac bărbații și copiii. Pentru a putea supraviețui, eu m-am angajat cu o normă și jumătate. Asta ar însemna un spațiu de peste șase mii de metri pătrați. Pentru aceasta primesc circa 1700 de lei lunar. Dar este prea puțin pentru munca grea pe care o fac”, povestește Anastasia Cuzminscaia.

Femeia spune că s-a obișnuit cu această muncă. Chiar îmi place, susține tușa Anastasia. Din acest motiv va lucra până când va mai avea puteri. Deși munca de măturător este destul de dificilă și presupune riscuri în ce privește sănătatea.

„Suntem mai multe femei. Majoritatea pensionare. Pensia nu ne este suficientă, de aceea mai lucrăm cât mai putem. Chiar dacă plouă sau ninge, noi ieșim în stradă la locul de muncă. Tot timpul am strâns gunoaiile după cineva. Și acum ce mai putem face? Ne-am obișnuit. Ne bucurăm că în ultimul timp iernile nu sunt atât de grele ca odinioară.”, se destăinuiește femeia.

Destinul Anastasiei Cuzminscaia este similar cu destinul a mii de femei din Bălți care spală vasele în cafenele și restaurante, fac curățenie în școli, spitale, magazine, instituții publice și întreprinderi.

Bălți: administrarea este la cheremul bărbaților

„Capiatala de nord” a R. Moldova este condusă de bărbați, a stfel încât administrarea urbei este masculinizată. Pentru comparație: în timp ce doar 11% dintre aleșii locali sunt femei, cota feminină în rândul măturătorilor de stradă este de 72 la sută. Deși femeile sunt prețuite de angajatorii din Bălți pentru atitudinea responsabilă față de muncă, în localitate numărul femeilor aflate în șomaj este mult mai mare decât cel al bărbaților fără o slujbă.

Experții susțin că starea de lucruri este condiționată de atitudinea discriminatorie față de poziția socială a femeii, precum și de cultura patriarhală a moldovenilor.

Deciziile locale sunt luate de 35 de consilieri locali, dintre care doar patru sunt femei. Deși secretarul Consiliului Municipal Bălți este femeie ea nu are drept de vot și se poate implica doar în ... organizarea procesului decizional. Prezența feminină în administrației orașului Bălți este net inferioară prezenței masculine. Întotdeauna, la Bălți, primarul localității a fost bărbat, iar în prezent doar una dintre funcțiile de viceprimar este deținută de o femeie. Dar trebuie să menționăm că, totuși, zece din cele 17 structuri ale Primăriei Bălți sunt conduse de femei, iar în ce privește funcțiile mai inferioare din cadrul administrației locale prezența feminină depășește cantitativ prezența masculină. Cele 30 de servicii de control și evidență descentralizate din teritoriul localității sunt, de asemenea, conduse, în mare parte, de bărbați. Astfel, femeilor le-au fost încredințate spre administrare doar șapte astfel de instituții: Inspectoratul Fiscal, Direcția controlului financiar și revizie, Inspectoratul Construcției, Oficiul Stării Civile, Camera Înregistrării de Stat, Camera de Conturi și Judecătoria.

Ce spun experții?

Loreta Handrabura, expert în domeniul egalității de gen, consideră că tendința care se înregistrează la Bălți ilustrează situația în plan național întrucât atât în administrația publică centrală cât și în administrația publică locală, la vârful piramidei sociale, adică pozițiile cheie - primar, viceprimari, în aceste funcții atestăm bărbați. „Spre baza piramidei, adică spre șefi de direcții, respectiv specialiști și secretari atestăm un număr mare de femei. Există unele păreri că nu trebuie să vorbim de o discriminare feminină dacă în plan calitativ sunt mai multe femei decât bărbați în primării. Atât la întreprinderi cât și în instituțiile administrative locale sau centrale, strategiile de bază sunt decise de către cei care se află în vârful piramidei, adică de cei care dețin funcțiile de decizie și nu de către cei care dețin funcții de executare. Astfel, deși femeile depășesc uneori numărul bărbaților într-o anumită instituție, de cele mai multe ori bărbații hotărăsc pentru ele, pentru că ei sunt majoritari la funcțiile de decizie. În cazul în care ne dorim ca în Republica Moldova să avem o democrație participativă trebuie create

condiții egale pentru afirmarea socială și excluse prejudecățile care provin din cultura noastră patriarhală”, explică Loreta Handrabura.

Femeile față cu șomajul

La Universitatea de Stat „Alecu Russo” numărul fetelor este mai mare decât cel al băieților. Aceeași situație se atestă și la colegiile din localitate. În același timp, femeile formează cota cea mai mare a șomerilor.

„În primele 11 luni ale anului curent, la Agenția pentru Ocuparea Forțelor de Muncă au fost înregistrate 3627 persoane care sunt în căutarea a unui loc de muncă. Dintre acestea 2191 sunt femei, ceea ce constituie 60,4 % din numărul șomerilor bălțeni. Mai bine de jumătate din numărul femeilor în șomaj sunt tinere cu vârste de până la 24 de ani, sau femei cu vârste cuprinse între 30 și 49 de ani. În aceste perioade ale vieții femeile sunt mai vulnerabile în ceea ce privește șomajul”, susține Ilie Chițac, șeful Agenției pentru Ocuparea Forței de Muncă din Bălți.

Ce arată barometrul de gen?

„Barometrul de gen din 2006 arată că, în republică, circa 60% din persoanele cu studii superioare sunt de gen feminin. Paradoxal însă lucrurile se schimbă atunci când e vorba de angajare. Chiar dacă unele femei au absolvit câte două facultăți și au făcut masterat, ele pot fi regăsite în listele șomerilor. Am zice că ele sunt, astfel discriminate, deoarece angajatorii nu doresc să angajeze în special tinerele femei, care au mai puțină experiență și sunt viitoare mame. Deseori patronii, înțelegând că o femeie, fiind abia căsătorită, urmează într-un viitor apropiat să devină mamă, angajează bărbați la serviciu pentru a nu fi obligat să plătească un concediu maternal sau concedii de boală în cazul îmbolnăvirii copiilor”.

În orașul Bălți funcționează 12 fabrici de confecții, unde numărul angajaților se ridică la ordinul miilor, dintre care 90% sunt femei. Acestea sunt angajate pentru muncile necalificate sau pentru activități secundare, pe când factorii de decizie în întreprinderi sunt deținute, în mare parte, de către bărbați. Solicitați să explice cauzele tendinței de feminizare a personalului, patronii fabricilor de confecții indică atitudinea responsabilă față de obligațiuni, disciplina și gradul moral ridicat de care dau dovadă femeile spre deosebire de bărbați.

Comentariul expertului

Loreta Handrabura consideră eronată opinia privind lipsa unei discriminări gender în cazul în care într-o anumită structură femeile se regăsesc cantitativ. Există anumite domenii feminizate, cum ar fi educația, medicina, agricultura, industria ușoară. Astfel, femeile cunosc mai bine problemele și au și soluții. În final, problemele din aceste domenii sunt soluționate tot de către bărbați, care, din „întâmplare”, dețin funcții de conducere. Este inadmisibil de a bifa doar în dreptul tratatelor și documentelor pe care Republica Moldova le-a ratificat. Ar trebuie executată Legea cu privire la egalitatea de șanse. Dacă răsfoim orice ziar, constatăm că un anunț de angajare este foarte sexist: „Secretară, plăcută la înfățișare, etc”... Prin urmare, în acest sens sunt discriminați și bărbații care și-ar

dori, la rândul lor, să ocupe un post de ... secretar, frizer, de dădacă chiar, afirmă expertul.

Soluții de depășire a discriminării gender

Sugestii din străinătate:

Expertul în problemele pieții muncii Per Lindberg (Suedia): „Pentru a exclude în Republica Moldova discriminarea gender în ceea ce privește plasarea în câmpul muncii este nevoie de a acționa simultan în câteva direcții. În primul rând, pentru ca femeile să aibă posibilitate de a se afirma profesional este nevoie de instituirea unor creșe specializate, pentru ca mamele să-și poată lăsa în grijă copiii, ca să aibă posibilitate să-și continue cariera și pentru a nu regresa pe parcursul concediului de maternitate. De asemenea, este nevoie de a reglementa strict modul în care sunt plasate anunțurile în ziare privind locurile de muncă. Pe lângă competențele pe care trebuie să le aibă o persoană care urmează să fie angajată la un post de muncă, angajatorii indică și sexul persoanei care corespunde cerințelor de angajare. Această diferențiere a locurilor de muncă pentru bărbați sau pentru femei este ilegală în țările europene și se sancționează cu amenzi destul de mari. Faptul că angajarea în câmpul muncii trebuie să se facă după competențe și nu după sex ar trebui stipulată în constituția fiecărui stat”.

Sugestii autohtone:

Expertul în domeniul egalității gender Loreta Handrabura (R. Moldova): „Datorită culturii patriarhale, toate problemele legate de copii sunt lăsate pe umerii femeilor, aceasat fiind ca o responsabilitate primară a femeilor. Și multe dintre femei, având un mare potențial, sunt împiedicate de aceste poveri să se afirme în viața publică, politică sau în activitatea profesională. Educația este calificată ca maternă, nefiind regăsită în societatea noastră grija paternă. Femeile sunt private de dreptul de a se regăsi în viața publică, din acest considerent atât bărbații cât și femeile pledează pentru o discriminare de gen pozitivă, ceea ce ar însemna obligativitatea agenților economici, unităților administrative, partidelor politice de a respecta o anumită cotă de gen în ceea ce privește numărul femeilor sau bărbaților într-un anumit domeniu și pe o anumită treaptă socială. În așa fel, bărbații și femeile vor conștientiza necesitatea parteneriatului. Pentru că, deși femeile și bărbații sunt diferiți, ei se completează reciproc. Bărbații percep lucrurile la modul general, iar femeile percep lucrurile în particular”.

Carul, se pare, s-a mișcat din loc

La 5 decembrie curent Comisia parlamentară pentru drepturile omului a desfășurat audieri publice privind realizarea capitolului 11 din Planul național de acțiuni în domeniul drepturilor omului în Moldova (PNADO) - „Asigurarea drepturilor femeii”.

La ședință au participat deputați din Comisia pentru drepturile omului, Comisia pentru Protecție socială, sănătate și familie, reprezentanți ai Guvernului, precum și lideri ai sindicatelor, organizațiilor neguvernamentale din țară profilate pe domeniul drepturilor femeii și a egalității de gen, reprezentanți ai organismelor internaționale și ai comunității donatorilor.

În cadrul audierilor a fost făcute publice și rezultatele unui studiu de evaluare a implementării prevederilor acestui capitol care vizează promovarea egalității de șanse pentru bărbați și femei, eliminarea atitudinii sexiste și discriminatorii, a portretizărilor stereotip ale femeilor și bărbaților, asigurarea de șanse egale pe piața muncii, precum și prevenirea și combaterea violenței domestice.

Potrivit experților, dezbaterile publice au fost organizate cu scopul de a impulsiona crearea unui cadru legislativ adecvat pentru egalitatea reală de gen în Republica Moldova, inclusiv în ce privește asigurarea de șanse egale pe piața muncii. Carul s-a mișcat din loc. Să vedem unde va ajunge.

În atenția editorilor:

În cazul în care publicați acest articol Vă solicităm să faceți următoarea remarcă:

Acest articol a fost publicat cu susținerea UNIFEM.

Opiniile exprimate în acest articol nu reprezintă în mod necesar politica sau poziția UNIFEM.